AH 558

2026Z22538

Antwoord van staatssecretaris Eerenberg (Financiën) (ontvangen 5 november 2026)

Vraag 1.
Heeft u de uitzending van Buitenhof van afgelopen zondag 11 oktober 2026 gezien?

Antwoord 1.
Ja.

Vraag 2.
Kunt u de bedragen op de website van de Belastingdienst over openstaande belastingschulden nader toelichten? Hoeveel van de openstaande 46 miljard euro verwacht u dat de Belastingdienst alsnog binnenkrijgt?

Antwoord 2.
Op de website van de Belastingdienst[1] is opgenomen dat vorderingen van de Belastingdienst in 99% van de gevallen op tijd betaald worden. Zo werd in 2025 € 425,9 miljard op tijd betaald en € 5,3 miljard niet op tijd betaald. De niet op tijd betaalde bedragen worden met een betalingsregeling voldaan of komen in de invordering. In de afgelopen 12 maanden is 0,48% van de belasting- en premieopbrengst van de afgelopen 12 maanden, oninbaar geleden. Dit betekent dat dan geen actieve invordering meer plaatsvindt, maar dat de schuld wel invorderbaar blijft, bijvoorbeeld door dynamisch monitoren en zich te zijner tijd mogelijkheden aandienen voor verrekening.

Het op de website gepubliceerde overzicht dateert uit april 2026. De cijfers zijn altijd een momentopname, omdat er gemiddeld elke dag circa € 1,2 miljard aan belastingen en premies worden geïnd. Eind 2025 was € 45,6 miljard aan vorderingen nog niet betaald en dit is als volgt opgebouwd:

	Bedrag	Categorie
1	€ 9 miljard	Recent opgelegde vorderingen, waarvan de betaaltermijn nog niet is vervallen.
2	€ 7,1 miljard	Een uitstelregeling, bijvoorbeeld vanwege de coronaperiode.
3	€ 11,3 miljard	Uitstel omdat het aanslagen betreft waartegen bezwaar is gemaakt.
4	€18,2 miljard	Invorderingsmaatregelen.
Totaal	€ 45,6 miljard	

Recent opgelegde vorderingen zijn nagenoeg volledig voldaan. Ten aanzien van de coronabetaalregeling wordt vanaf het begin al rekening gehouden met een gedeeltelijk verlies. Bij betalingsregelingen en aanslagen met uitstel wegens bezwaar wordt het overgrote deel uiteindelijk voldaan. Voor de € 18,2[2] miljard waar invorderingsmaatregelen worden getroffen is de kans op

[1] Https://over-ons.belastingdienst.nl/organisatie/organisatie-en-taken/belastingdienst-in-cijfers/belastingdienst-in-cijfers-inning-en-betaling/

[2] Stand per eind december 2025

volledige inning lager. De reden hiervoor is dat door bijvoorbeeld schuldsanering en faillissementen of het ontbreken van verhaalsmogelijkheden het volledige bedrag in sommige gevallen niet geïnd kan worden. In dit bedrag zitten vorderingen over voornamelijk oudere belastingjaren. Hoe ouder een vordering, hoe lastiger de vordering volledig is te innen. Daarbij spelen bijvoorbeeld schuldsanering en faillissementen of het ontbreken van verhaalsmogelijkheden een rol.

Vraag 3.
Klopt het dat er onvoldoende personeelscapaciteit is om de 16,5 miljard euro, waarvoor invorderingsmaatregelen zijn getroffen daadwerkelijk in te vorderen, en dat de kans groter wordt dat dit geld niet meer ingevorderd kan worden naarmate de Belastingdienst langer wacht met actie ondernemen? Klopt het dat dit bedrag jaarlijks toeneemt? Hoe duidt u de uitspraken van de heer Graaff hierover?

Antwoord 3.
De formatie van de Belastingdienst is ingevuld, dit betekent dat er Belastingdienstbreed geen tekort is aan personeel binnen de middelen die de Belastingdienst heeft gekregen. Desondanks staat de capaciteit bij de invordering al enige tijd onder druk door een combinatie van factoren: de groei van het aantal belastingplichtigen en de door hen ingediende verzoeken, zonder dat deze groei tot toename van het budget van de Belastingdienst leidt, de complexiteit van extra werkzaamheden zoals de toepassing van de coronaregeling en de behandeling van burgers en bedrijven met oog voor de menselijke maat.
Er zijn verbetermaatregelen geïmplementeerd, zoals betere informatievoorziening, digitalisering van betalingsregelingen, scherpere sturing op prestaties, tijdelijke investering in extra personeel en verdere procesverbetering. Hier heb ik uw Kamer meermaals in meegenomen, voor de laatste maal met de stand-van-zakenbrief Belastingdienst van 1 september 2026.

Het bedrag dat de Belastingdienst per september 2026 als betalingsachterstand heeft aangemerkt over alle voorliggende belastingjaren is € 19,97 miljard[3]. Een betalingsachterstand betekent dat een aanmaning is verstuurd voor de betreffende vordering en dit valt onder invorderingsmaatregelen. In januari 2023 bedroeg dit nog € 10,90 miljard, dus het klopt dat dit bedrag is toegenomen. Een belangrijke oorzaak van de oplopende betalingsachterstand zijn afgebroken corona-betalingsregelingen voor een omvang van € 7 miljard, inclusief de doorgroei van de schuld door (ambtshalve) aanslagen en rente over de schuld. Dit vormt 37% van de achterstand. Ook de disbalans tussen werkaanbod en capaciteit bij invordering draagt bij aan deze toename. Het klopt dat naarmate een vordering ouder wordt, de inningskans afneemt.

Vraag 4.
Klopt het dat de Belastingdienst 1.000 fte tekort komt voor alleen de invordering bij burgers en kleine bedrijven? Hoeveel fte zouden er nodig zijn om de invordering over de hele linie op orde te krijgen?

Antwoord 4.
In antwoord 3 gaf ik reeds aan dat de formatie van de Belastingdienst is ingevuld, maar dat de invordering desondanks onder druk staat. Het aantal van 1000 fte is genoemd in het rapport “Focus op coronabelastingschulden” van de Algemene Rekenkamer van februari 2024[4]. Het genoemde aantal was een benadering van het aantal fte om het totale werkaanbod tegelijk af te handelen. Het is niet mogelijk om alle werkzaamheden tegelijk op te pakken, daarom blijft prioritering nodig, waarbij

[3] Stand per eind september 2026, zie tabel pagina 2 voor stand per december 2025.

[4] Focus op coronabelastingschulden | Algemene Rekenkamer.

continuïteit en klantvragen de hoogste prioriteit hebben. Er is over de jaren 2025 tot 2027 €22,5 miljoen additionele middelen geïnvesteerd. Gelijktijdig zijn verbetermaatregelen geïmplementeerd, die ik in antwoord 3 noemde.
Daarnaast heb ik de Belastingdienst gevraagd om te bezien of er opties zijn om de invordering significant te verbeteren en als die er zijn deze uit te werken, inclusief bijbehorende kosten. Ik zal uw Kamer bij het Jaarplan Belastingdienst 2027 dat ik u voor het einde van dit jaar aanbied, nader informeren.

Vraag 5.
Klopt het aantal boekenonderzoeken bij bedrijven is gedaald van 26.000 in 2016 naar 8.000 nu? Wat is op dit moment de kans dat een bedrijf daadwerkelijk gecontroleerd wordt?

Antwoord 5.
Ja, er is sprake van een daling van het aantal boekenonderzoeken. U ziet de ontwikkeling in de onderstaande tabel.

Boekenonderzoeken	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
MKB	27.013	23.302	19.700	16.932	9.376	6.600	8.100	9.000	8.211	7.878
Grote ondernemingen	917	828	713	654	489	454	554	523	465	450
Totaal	27.930	24.130	20.413	17.586	9.865	7.054	8.654	9.523	8.676	8.328

Uw Kamer is in de afgelopen jaren geïnformeerd over de oorzaken van de daling van het toezicht achteraf (toezicht nadat de aangifte is ingediend) en als onderdeel daarvan de boekenonderzoeken. Het laatst in de brief Onderzoeken Toezicht van 6 maart 2025[5]. Hierin is benoemd dat in de eerste plaats minder toezicht achteraf nodig is als onderdeel van de strategie op de inzet van dienstverlening en preventie. Maar er zijn ook andere oorzaken zoals herstelwerkzaamheden, langere behandelduur van boekenonderzoeken (vaker integrale onderzoeken in plaats van per middel en meer interactie met betrokkenen) en de grote uitstroom van ervaren collega's en instroom van onervaren medewerkers. Ook speelt de groei van het aantal belastingplichtigen een rol en de toename van bezwaren en verzoeken, waardoor minder capaciteit beschikbaar is voor toezicht.

In de brief van 6 maart 2025 is aan uw Kamer toegezegd dat de Belastingdienst de komende jaren de aantallen voor het toezicht achteraf, dat wil zeggen toezicht nadat de aangifte is ingediend (zoals het aantal boekenonderzoeken), op het niveau houdt van de in het Jaarplan Belastingdienst 2025 opgenomen bandbreedte, uitgaande van de huidige beschikbare middelen. Dit betekent voor MKB tussen de 7.000 en 10.000 boekenonderzoeken per jaar. Voor Grote Ondernemingen volgt de behoefte aan boekenonderzoeken met name uit individuele klantbehandeling.

Daarbij merk ik op dat conform de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie van de Belastingdienst, toezicht uit meer bestaat dan boekenonderzoeken, zoals ik u ook meldde in stand van zakenbrief Belastingdienst van 1 september 2026[6]. Zo zijn alle aangiftes Inkomstenbelasting en Vennootschapsbelasting onderworpen aan rekenregels via selectiemodules, waarbij duidelijke fouten direct worden gecorrigeerd. Er zijn ook verschillende selectiemodellen voor de aangiftes omzetbelasting en de loonheffing. Als dat nodig is, wordt de aangifte vanachter het bureau gecontroleerd met een kantoortoets, door (schriftelijk) vragen te stellen. Verder worden ondernemers bezocht (bedrijfsgesprekken) en wordt via horizontaal toezicht de kwaliteit van een aangifte geborgd (o.a. door overleg met belastingplichtige of fiscaal dienstverlener vooraf). In dit rijtje instrumenten is het boekenonderzoek het meest intensief en relatief kostbaar. Er wordt daarom gericht afgewogen

5 Tweede Kamer, vergaderjaar 2024-2025, 31 066 nr. 1464

6 Tweede Kamer, vergaderjaar 2025-2026, 31 066 nr. 1542

wanneer dit instrument wordt ingezet. De Belastingdienst streeft ernaar dat zoveel mogelijk burgers en bedrijven uit zichzelf regels naleven, zonder dwingende en kostbare acties van de zijde van de Belastingdienst.

Op basis van alleen het aantal boekenonderzoeken kan geen representatieve kans op controle worden berekend, omdat toezicht uit meerdere vormen bestaat, zoals in de voorgaande alinea toegelicht. Daarnaast hanteert de Belastingdienst voor het toezicht geen indicator “kans op controle”, maar richt de Belastingdienst het toezicht conform de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie op die aangiften waarin onzekerheid over de juistheid of volledigheid bestaat. De Fiscale Monitor 2025 geeft inzicht in de opvattingen en houding van bedrijven en hun fiscaal dienstverleners, onder andere over het toezicht dat zij ervaarden. 10% van de MKB en 63% van de grote ondernemingen zegt dat de Belastingdienst hen aanvullende informatie heeft gevraagd naar aanleiding van hun aangifte. 76% van de fiscaal dienstverleners geeft aan dat aanvullende informatie is opgevraagd bij hun mkb-klanten en grote ondernemingen-klanten. 2% van de mkb-bedrijven en 19% van de grote ondernemingen zegt dat bij hen een controle of boekenonderzoek door de Belastingdienst is uitgevoerd. 26% van de fiscaal dienstverleners geeft aan dat een controle of boekenonderzoek door de Belastingdienst is uitgevoerd bij hun mkb-klanten en grote ondernemingen-klanten.

Vraag 6.
Hoeveel inkomsten loopt de overheid naar schatting op dit moment mis door fraude en fouten bij bedrijven en onvoldoende controle? Wat vindt u daarvan?

Antwoord 6.
Zoals ik in de stand-van-zakenbrief van 1 september 2026 heb aangegeven maakt de Belastingdienst op basis van een representatieve steekproef een schatting van de inkomsten die belastingplichtigen bewust en onbewust niet aangeven. Dit is het geschatte nalevingstekort. In deze benadering is geen schatting van de schaduweconomie opgenomen, omdat de gemiste opbrengst ten gevolge van onbekende belastingplicht en fraude niet betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Voor de doelgroep Particulieren, betreffende inkomstenbelasting niet winst, bedroeg het laatst geschatte nalevingstekort € 159 miljoen (belastingjaar 2022), dit is 0,2% van de belastingopbrengst. De belastingdienst corrigeert jaarlijks op basis van controles een substantieel bedrag. In 2025 werd € 122 miljoen door de Belastingdienst gecorrigeerd.
Voor de doelgroep mkb-ondernemingen bedroeg het laatst geschatte nalevingstekort € 5.186 miljoen (belastingjaar 2020). Dit is een nalevingstekort van 5,5% van de belastingopbrengst. In 2025 werd voor € 1.900 miljoen door de Belastingdienst gecorrigeerd. De daadwerkelijk gemiste inkomsten zijn daarom lager dan het geschatte nalevingstekort. Voor grote ondernemingen geldt dat resultaten van onderzoek laten zien dat er sprake is van een hoge mate van compliance bij de grote organisaties, zowel in houding als feitelijk gedrag.

In diezelfde stand-van-zakenbrief Belastingdienst nam ik ook op dat ik het belang onderschrijf van het zo klein mogelijk houden van het nalevingstekort. Dit nalevingstekort is een resultaat van het functioneren van het belastingstelsel als geheel, waarvan de inspanningen van de Belastingdienst een onderdeel zijn. Het tekort wordt ook beïnvloed door externe factoren zoals maatschappelijke en economische ontwikkelingen en vertrouwen in politiek en overheid. Tegelijkertijd laat zowel de Nederlandse praktijk als de internationale ervaring zien dat het nalevingstekort al relatief laag is en niet eenvoudig of snel verder kan worden teruggebracht door uitsluitend meer controles of hogere handhavingsinspanningen. Nederland kent in vergelijking met andere landen een hoge fiscale compliance.

Het nalevingstekort bestaat uit bewuste en onbewuste fouten. Voor de onbewuste fouten zijn een eenvoudige wetgeving en betere dienstverlening het meest effectief, zoals is gebleken uit de Evaluatie Toezicht[7]. Het nalevingstekort kan daarom nooit volledig worden weggenomen met uitsluitend de inzet van toezicht, maar toezicht draagt wel bij aan het verkleinen van het nalevingstekort. Niet elke vorm van niet-naleving kan met dezelfde intensiteit worden aangepakt. De inzet van toezicht- en opsporingscapaciteit is niet oneindig, dus is het noodzakelijk keuzes te maken om deze capaciteit doelmatig en gericht in te zetten.

Vraag 7.
Klopt het dat een extra invorderaar of controleur zichzelf makkelijk terugverdient voor de Belastingdienst? Hoe komt het dan dat de Belastingdienst niet meer mensen aanneemt om dit werk te doen?

Antwoord 7.
Er is sprake van achterstand in de invordering door de disbalans tussen het werkaanbod en de beschikbare capaciteit. Omdat de Belastingdienst is gehouden binnen zijn begroting te blijven en de capaciteit daarop is afgestemd, is sprake van prioritering van werkzaamheden. Het kan lonen om meer medewerkers op invordering in te zetten. Zoals in antwoord 4 opgenomen, heb ik de Belastingdienst gevraagd om te bezien of er opties zijn om de invordering significant te verbeteren en als die er zijn deze uit te werken, inclusief bijbehorende kosten. Ik zal uw Kamer bij het Jaarplan Belastingdienst 2027 dat ik u voor het einde van dit jaar aanbied, nader informeren.

Een extra invorderaar of controleur verdient zich niet terug “voor de Belastingdienst”, omdat de begrotingssystematiek niet toestaat dat extra belastingopbrengsten worden ingezet voor uitvoeringskosten.

Vraag 8.
Kunt u helderheid bieden over de bezuinigingsopgave voor de Belastingdienst? Waarom is eerder aangegeven dat dit 277 miljoen euro was, en klopt het dat het nu 438 miljoen euro blijkt te zijn?

Antwoord 8.
In de bijlage bij de stand-van-zakenbrief Belastingdienst van afgelopen september ben ik ingegaan op de taakstelling van de belastingdienst. Hierin heb ik aangegeven dat het bedrag voor de Belastingdienst per 2030 € 247 mln. per jaar bedraagt. Dit bedrag komt boven op de eerdere taakstellingen van het kabinet-Schoof (€ 29 mln.), hetgeen samen optelt tot € 276 mln. structureel.

In de Miljoenennota 2027 heeft het kabinet besloten de taakstelling ‘vernieuwing rijksdienst/slagvaardige overheid’ uit het coalitieakkoord te versnellen en een aanvullende efficiencytaakstelling in te voeren vanaf 2031. Voor de Belastingdienst betekent dit een aanvullende taakstelling van € 32 mln. in 2028 en € 33 mln. in 2029; en € 32 mln. in 2031, oplopend naar € 162 mln. in 2035 e.v.. Alle taakstellingen tezamen tellen op tot € 438 mln. structureel in 2035. Dit komt overeen met bijna 13% van het uitvoeringsbudget van de Belastingdienst.

Vraag 9.
Vindt u het verstandig om zoveel te bezuinigen op de Belastingdienst, terwijl er al een tekort is aan invorderaars en controleurs, en terwijl de Belastingdienst nog steeds voor een grote moderniseringsopgave staat? Op welk onderdeel van de Belastingdienst is het wat u betreft wel geoorloofd om te bezuinigen?

[7] Tweede Kamer, vergaderjaar 2024-2025, 31 066 nr. 1464

Antwoord 9.
In het Regeerakkoord “Aan de slag, bouwen aan een beter Nederland” is opgenomen dat de overheid is gegroeid en de productiviteitsgroei daarbij is achtergebleven. Het kabinet acht het mogelijk om binnen de overheid efficiënter en effectiever te werken. Dit is een overheidsbrede opgave, waar ook de Belastingdienst aan bijdraagt.

Zoals ik hierboven heb aangegeven, tellen alle taakstellingen voor de Belastingdienst tezamen op tot € 438 mln. structureel in 2035. De Belastingdienst vult deze taakstelling tot in ieder geval 2030 langs een drietal lijnen in. Het plan tot aan 2035 wordt nog vormgegeven. Door in te zetten op digitalisering (onder andere met AI), materiële uitgaven te verlagen en wet- en regelgeving te vereenvoudigen die veel uitvoeringslast meebrengen, kunnen besparingen worden gerealiseerd. De Belastingdienst heeft de verantwoordelijkheid om te kijken waar processen efficiënter ingericht kunnen worden, maar ik zie ook zeker een gezamenlijke rol met de wetgever, daar waar het bijvoorbeeld gaat over de vereenvoudiging van wet- en regelgeving. Ik kan wel aangeven dat er grenzen zijn aan wat met efficiëntie en vereenvoudiging aan besparingen gerealiseerd kan worden. Efficiencymaatregelen hebben immers ook consequenties, bijvoorbeeld voor (het aantal) medewerkers. Voor het vervolg zullen daarom ook andere keuzes moeten worden gemaakt.

In het Commissiedebat Belastingdienst van 7 oktober jl. heb ik uw Kamer daarnaast toegezegd om bij de Voorjaarsnota 2027 de definitieve plannen met bijbehorende bedragen te delen.

Vraag 10.
Bent u bereid de voorgenomen bezuinigingen op de Belastingdienst te schrappen?

Antwoord 10.
Het is een overheidsbrede opdracht om efficiënter en effectiever te werken. De Belastingdienst zal daar ook aan bijdragen. Bovendien leidt het schrappen van een bezuiniging op de ene plek tot een bezuiniging op een andere plek om de Rijksbegroting sluitend te houden.